

Ès de două ori în săptămâna : Joi și Duminică ; era când va preținde importantea materiei, va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Prețul de prenumerare,

pentru Austria :

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diuometate de anu	4 fl. v. a.
" patru	2 fl. v. a.
pentru România și străinătate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diuometate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratii se fac la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiunea **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea și speditură; că vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatii de interesu privatu — se respunde căte 7 cr. de linie; repetirile se fac cu pretiu scăditu. Prețul timbrului este 30 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 27 noiembrie 1872.

„Acăsta săptămâna a fostu a scandalului. Dlu Csernátony l'a intrudus, dlu Simonyi E. l'a indeplinitu.“

Astfelui se sprima o făia guvernamentală, „Ung. Ll.“ despre săptămâna trecută, și — noi nu negămu că, din punctul seu de vedere, adeca după logică sa guvernamentală, s'a sprimatu conformu adevărului, intocmai pre cum se sprima foile magiare si magiarone mai tôt, foră diferintia de colore politica, despre acăsta curinte săptămâna, că este săptămâna reconciliării si impacatiunii, a complanări conflictelor, a salvării parlamentarismului magiaru. Un'a este — de o valoare cu cea lalta. Dupa forma, si din punctul de vedere unilateral — colo a partitei deákiste, ici a magiarismului egenomu, ambele adevărute; in fondu său essintia, după logică sanetosă si morală ratiuabile, nici un'a nici alt'a adevărata.

Ce felu a fostu scandalulu introdusu de Csernátony, — scimu; elu a redicatu a supr'a contelui Lónyay si a Cabinetului seu — grele suspiciuni de nonorabilitate in causele publice finanziari.

Dar — scandalulu incoronat de Simonyi E. in ce ore se cuprinde? — Scimu și acăstă: intru aceea, că a propusu Dietei — in celu mai moderat si cruciatoriu modu: se esmita din sinulu seu o comisiune desinteresata, carea se esaminătă totă afacerile finantiari ale guvernului, cele-ce au destuptat banuele in publicu, ca astfelui se se constate adevărulu si guvernului si tiér'a se cascige satisfaciunea necesaria.

Ei bine, in ochii loru de la potere, văcea ratiunei, văcea moralei, este scandalu; — si pentru ce? Pentru că — li se impare indreptata in contra loru, ce nu li s'ar poté imparé, déca nu s'ar semăt vinovati.

Dlu Simonyi, prin discursulu epochale, pre cum lu numescu toti cei ne-preocupati, de să n'a invinuitu, n'a condamnatu pre nimenea, ci simplu numai a constatatu fapte nenegabili, si a retatru cu consecintia logica absoluta, că acele date — intru interesulu prestigiu tiei si onorei și autoritatei guvernului — au absoluta trebuintia de lamuriri si splatiuni, — nemicu mai multu; totusi au isbitu de mōrtre pre cei de la potere, si de aci vaierarea, de aci tacarea propunerei sale de scandalu, de aci respingerea ei cu indignatiune, măcar că prin respingere, vulnerile infispe in inim'a loru nu se usiurara său vindecara, ci devenira mai afundă si mai sangerande!

Incidintele, său mai bine dicendu evenimentulu, căci intr'adeveru evenimentu este discursulu lui E. Simonyi, — tocmai pentru acăstă are — pentru trecutu, presint si viitoru, o importantia nespusu de mare, din care consideratiune noi ni-am tienutu de detorintia, intr'unu scurtu estrasu măcar, a-lu supune si recomandă apetitării stimabilului publicu alu nostru.

Cu atât'a incheiāmu revist'a nostra despre săptămâna trecuta, „a scandalului“, si trecemu acușă la cea prezintă, „a păcii si reconciliării“

Reportul nostru de la Dieta, ni insira cele intemplete alalta-ieri in Cas'a deputatilor Dietei magiare, in ordinea cum s'au intemplatu — cu de a menuntul; ér nōa ni remane, a le apetitiu aici din punctul de vedere alu criticei, alu unei critice obiective si reale. Ne vom adoperă de tota posibil'a scurtume.

Alalta-ieri luni, in momentulu, candu

lumea alarmata prin conflictele si scandalele de săptămâna trecuta se asteptă la extretele consecintie, la culminarea loru, — candu in Dieta eră la ordinea diley si tocmai să se desbata propunerea lui Korizmics de resbunare si satisfaciune pentru guvernul insultat si pentru partit'a lui ofensata, — in acelu momentu Col. Tisza, celu mai reu muscatoriu dintre corifeii stangei, se scăla si — blandu casă o porumbitia, propune si medilucesce complanare, impacatiune; sfruttatorul Csernátony, cere iertarea Casei pentru portarea sa neparlamentaria, contele Lónyay renuncia la ori ce satisfaciune; insesi stangei estreme si a nume lui Madarász se face o multumire, si — in locu de temuta sfasiare, urma o imbraciare reciproca intre toti domnii deputati magiare, foră diferintia de partita!

Forte bine, — forte frumosu, — admirabilu! Numai déca din caracterulu acestui evenimentu ni-ar fi permis a deduce că — mobilulu adevărato a fostu aci sentiu de moralitate! Déca ar fi asiă si am poté să constatăm acăstă, — cine ar fi mai fericitu de cătu noi! căci atunci am poté cu dreptu cuventu să credem, că dd. magiare sunt capabili de sentiu de dreptate si să sperămu, că mane-poimane, asemenea impacatiune are să urme să cu natiunalitătile. Dorere insa că imprejurările nu ni permitu să nutrimu acăsta dulce sperantia!

„Ungr. Ll.“ de ieri, ni dă să pricepem, că comediu eră pregatita mai de nainte; ér „Reform“ de astazi amintesce de niscari punte subscrise de impacatiune intre corifeii stangei si ai dreptei; d'alta parte unele organe ale partitelor atingu cu apesare de cuventu, despre — pericolul ce amenintă constitutiunalismulu si chiar stepanirea, adeca egemonia magiară! Va se dica: ni se impune credintă, că mobilulu a fostu, susținerea cu ori-ce pretiu a stepanirei absolute magiare peste poporale nemagiare! si — numai asiă potemu pripece, ce va să inseamne provocarea unoru foi si — mai de unadi chiar a ministrului presiedinte c. Lónyay, la „inamicii interni si esterni ai magiarilor!“

Se mai respondescu faime, si afla credientu, că — temeiu pactul de impacatiune ar fi, parol'a lui Lónyay, cumca după unu scurtu timpu ore care, de buna voia se va retrage de la potere cu totu cu cabinetulu seu, insa — o va face de buna voia, nu silitu. Astfelui dejă cercula felu de felu de combinatiuni si liste de ministri nuoi. Cine ar scăi adevărulu!

Nōa ni se scrie din Viena, că in sferele mai nalte nentiesci, precumnesce opiniunea pentru unu ministeriu de transitiune, compusu din cei mai alesi ómeni, foră privire la partite, — tocmai precum noi argumentărămu in nrulu penultimu alu fōiei nōstre. Ei, dar domnilor magiare, a nume contelui Andrassy, de felu nu ar placă atare mesura; apoi — ni se mai dice, că ministeriulu ce după combinatiunile din acăsta parte ar avea să urme, pentru noi si causele nōstre națiunale are să fia — nu mai bunu, ci inca mai rou!

In numele Domnului! Dovedescu Imperati'a, déca i place, că — dreptate, ordine, progresu, fericire pentru poporale nemagiare, pentru majoritatea monarhiei — nu e de a se asteptă, nu e cu potintia; apoi noi — ni vomu spelă manele.

Dar in fine, ori care să fia fostu adevăratalu motivu alu impacatiunei intre dd. magiare, noi atâtă scimu, că acăsta impa-

catiune nu vindeca reulu, si — nici n'a complanat scandalulu. Prin impacatiune domnii si-au iertat unul altuia atacurile si vatemăriile brutali, dar — suspiciunile in contra onorabilitătii guvernului — nu s'au stersu, isvorul loru a remas deschis! Domnii potu să-si ierte macar ce afronturi personali, dar demnitatea parlamentului loru cere lamurirea adevărului invinuirilor facute. Fora de acăstă, cărpel'a n'ajunge nemic'a. —

In Francia situatiunea inca nu s'a limpedit, crisia intre Thiers si majoritatea monarchista a adunării naționale, a devenită acuta. —

Sa intemplatu in Belgia. In acăsta tiéra libera, bogata si civilisata, poporulua pre diuometate este francesa, ér pre diuometate flamă, adeca — de alta naționalitate. Totusi partea francesa, par' că a inventat de la domnii magiare, asiă desconsideră dreptul de libertate si egalitate a limbii flamene si — se folosesc in totă afacerile oficiale, a nume in Capitala, *numai de limb'a francesă*.

De curențu chiar in capitala, Brussel, se pertractă unu procesu criminalu contra unu flamēsu — in limb'a francesa si judecat'a, condamnătă la moarte, se publică totu in limb'a francesa, in cătu condamnatulu numai de la gindarmii ce-lu escortau intelese că — ce judecat'a a adusu in contra sa.

Indignati pentru acăsta intemplantare, cetățianii flamēsi din Capitala se grabira a dă un protestu catra ministrul de justitia, intru cărele ceru a se ordină in data cerctare, ai — déca se va dovedi, cumca in mediul secului alu XIX intr'o tiéra cultă, unu omu pote si fia acusatu si judecatu intr'o limbă carea lui este strina, atunci ei ceru, a se face cătu mai curențu o legă, carea o data pentru totu de ui'a se pună capetu unui atare scandalu!“

Noi — lumea ne scăe, ce sincer si devotati suntemu romanismul si primei națiuni latine, celei francese, — dar acăsta amore si pieitate a nōstra — nu ne poate face orbi si nesemtori pentru nedreptătile ce s'ar comite ori cude de consangenii nostri, si de aceea, pre candelu inregistrărătă intemplantare amintita, totu de o data punem in facia asiaticilor nostri din stepanitori judecat'a ce se aduce si pre aiurea in contra acelui barbarismu pre carele ei la predica in gura mare, si-lu practica prin legi „de nobis sine nobis“, si prin administratiunea loru in tiér'a intréga — in contra mai multă poporilor patriei carora limb'a magiară i este strina!

„Scandalu alu secului“ se numesce in Belgia, — să se scoti, domnilor magiare, iortă la limbistica! —

„Contele Lónyay si romani ardeleni.“

Am amintit in nrulu precedinte alu Albinii, că „Hon“ de sambat'a trecuta publică sub acestu titlu unu articlu, semnatu ou (M—n), carele merita ca să-lu punem sub ochii marilor publicu romanu, pentru ca acăstă să vădă si să cunoscă, ce felu de informații se dau publicului magiaru despre noi, despre causele nōstre si despre barbatii nostri de renume.

Nōa, cari ne-am dedat a luă cunoștința despre totă si cele mai infame nescociri, ce se publică despre causele nōstre si despre noi personalmente, in foile straine, si cari pururi și am fostu găt'a, pre cătu ni-au fostu indemana dovedile necesari — a respunde si a restabilf adevărulu, — asiă credem că, nimenea nu ni va hăi in nume de reu acăsta reproductive — dintr-unu diuaru si — dora chiar de la unu d'autor, cu care tocmai stămu in polemă.

Vremu să dicem, că am dorit, să ni se lea la mana datele si argumentele necesari pentru infruntarea ne-adeverului ce dora spre văzarea nōstra cuprind acestu articlu. —

Dlu (M—n) face introducerea — amintindu, că foile guvernamentali multu au impunitu opositiunei magiare, cumca s'ar fi aliatu cu elementele naționale — in contra patriei, pre candelu adevărului, că „corifeii naționale tocmai s'au aliatu cu guvernul, au pactat in ascunsu cu acela.“ Apoi continua astfelui:

„Candu o făia oposiționale din Ardălu, cu ocazia calatoriei lui Lónyay la Clusiu, a cutesatu a scrie, că contele Lónyay merge pentru a cortesi, aceleiai foi s'a facut procesu de presă, ér urmăriile au arstatu, că acea făia a fostu bine informata si că c. Lónyay mai verosimil pentru romani a facut Clusiu si Transilvania onoreo de vediuta. Atunci s'a aliatu denasul cu Baritiu, Macelariu si Dr. Ratiu, cu acesti renumiți barbati pasivisti.

Darea de séma a comitetului romanu național din Sibiu, pre cum am arstatu la timpul seu, a redicatu grele plansori a supr'a metropolitului Vancea din Blasius, carele — pentru negotiatiile incepute cu Lónyay, a impegnat regulara afacerilor romane naționale. Intr'altele si aceea s'a disu in acea dare de séma, că — pre timpul acelui negotiati, intre Blasius si Sibiu s'a fostu sistat tota comunicatiunea; căci metropolitul Vancea întrăga acăsta cauza doria s'o pună la cale in secrete, scă.

„Acăsta inovație era mai grea, decăduța capitolulu din Blasius se nu se turbure, si de aci a esit in „Gaz. Trans.“ nr. 85, cu subscriptiunea S. P. M. din Blasius unu articlu la lumina, carele ar dorit a aperă pre metropolitul Vancea, dar prin comunicativitatea sa inca mai bine mi tiu incurcă, totu de o data facandu eclatante marturia despre istematea contelui Lónyay si nătă politica a lui.

„Articolul din „Gaz. Tr.“ este de altminterile după instrucțiunea metropolitului Vancea; precum se vede — chiar din cancelarii lui.

Eta-i cuprinsulu pre scurtu:

„Pre candelu comitetului romanu național, celu esmisu de conferinta din Sibiu, si-a inceput corespondintele cu metropolitii romani si cu alti barbati conduceri, pentru convocarea unui congresu, atunci Vancea arhiepiscopulu din Blasius, a primit o depesă de la ministrul-predsedinte, calatoriu spre Clusiu, pre care se răga, ca pentru cause politice să vina la Clusiu. Metropolitul a urmat in data. Intelindindu-se cu Lónyay, multe a vorbitu despre cauza româna naționale si despre alegerile ce stau la prag, si — asiă se vede, că c. Lónyay a aflat in dreptate doarintele romanilor,*) fiindu că a facut metropolitului propunerea, ca — in cointelegeră cu metropolitul din Sibiu, (b. Siaguna,) să convioce pre cei trei cunoscuți barbati pasivisti, (Baritiu, Macelariu si Dr. Ratiu,) la o conferință mai angusta, si — consultandu-se despre causele romanilor, să formuleze doarintele mai de frunte, pre cari in formă unui memorandu să le substerne ministrului predsedinte; acesta declarandu-se găt'a, a complană diferintele.

Iniciativa ministrului predsedinte pentru descurcarea ocazelor naționale ale romanilor din Transilvania, a destuptat mare bucurie in inim'a metropolitului Vancea, in data a scrisu metropolitului Siaguna că cauza romanilor s'a intorsu spre bine si că — a ajunsu timpul d'a profită de ocazie, pentru vindecarea gravamenilor romanilor.

A poftit deci pre Siaguna, să nu pregeate a se infacișă la conferință mai angustă in Blasius, pre diu'a de 29 iunie. Siaguna a ramas rezervat; nu s'a incredintu sperantelor sanguinoase a archi-episcopului Vancea, nou in arenă politica; procesul verbalu particulariu si intrăga pasirea ce a avut locu intre Vancea si ministrul-predsedinte, nu i-a fostu la gustu, —

*) Totu in acestu modu, adeca cu recunoșcerea in dreptatei, a pecalit dlu Lónyay si in Pesta, si in Viena pre toti — cei cu dorintie! Dar — pre cătu suntem informati, pre nime atâtă de usioru, si spre atâtă dauna si blamagiu, casă pre cei patru romani din Transilvania. —

Red. Alb.

de aceea elu i-a tramsu acelu respunsu, că — de ore ce starea sănătății nu-i permite a se infacișă la conferinția mai angusta din 29 iuniu în Blasius, probabilmente va delega pre Popescu de reprezentante alu seu. Er Baritiu, Macelariu si Dr. Ratiu, acești pasivisti renumiti, au promis că se vor prezenta în persoană.

Conferinția mai angusta în 29 iunie s-a tenuțu, dar Metropolitul din Sibiu și resp. suplintele seu a lipsit; Siaguna, în butul promisiunei sale, n'a fostu reprezentat acolo. Cei patru bărbati consultanti, au scămenat lucrul în susu și în diosu, au desbatutu si deliberat causele romane, și statorile facute, cestuiunile mai importante ale poporului roman, precum — autonomia Ardéului, *) paritatea limbii romane și alte asemenea postulate, le-au insirat într'un memorandum, pe care în data l'au subternutu ministrului-preservedinte, unde pana astazi se află.

Tardiu după acăsta, Siaguna casă cum nu s-ar fi intemplatu nemică, tramite o hărția catora Vancea, pentru convocarea unui congresu național; dar Vancea i reseră, că miscarea în acea parte nu este posibile, căci negociațiile începute cu ministrului-preservedinte stau încale convocării congresului. Trebuie deci să se astepte respunsulu ministrului-preservedinte la memorandulu ce i s-a prezenta.

Atâtă deslucesce articolul din „Gaz. Transilvaniei,” vreudu a dovedi că metropolitul Vancea n'a luerat în secretu de capulu seu, ci — a cerutu conlucrarea metropolitului din Sibiu.

Cauza romana deci ni stă limpede naintea ochiloru. Comitetul din Sibiu, observandu confusionea domnităriei între romani, voia să face ceva pentru ca să dispare caotele. De alta parte și partea guvernului s'a convinsu că, într'adeveru comitetul din Sibiu voiescă a întreprinde ceva pentru delaturarea confusionei babilonice, a stăruitu deoi, a-i pun pedepe încale. Apucara deci pre Vancea, pre acestu politicu novitii, — i aretara unu drumu pentru vindecarea gravaminelor romane, și metropolitul de buna credintia, porni în data pre calea aretata, și abia astazi ajunse a pricpe, că acea cale este forte sucita.

Comitetul din Sibiu s-ar fi miscat, dar Vancea i dicea: să nu cutesati; căci dorile românilor tocmai astăptă vindecarea de la nătul guvernului! **) Memorandulu și susu, și miscarea ar pot să ni nimicăce cele mai frumose speranțe!

Astfelui ministrulu-preservedinte, cu memorandulu în mana, a datu siachu comitetului naționalu, lui Vancea și intregei națiuni romane; — români asteptandu dreptate, au votat cu drépt'a; — și fiindu că memorandulu a adormit la ministrulu-preservedinte, numai acum a incepută a vedea, că partea guvernului a pacalit pre Vancea, acestă a pacalit pre comitetul naționalu, er cei pacaliti se manca între sine ca și copiii cei mici: „tu esci caușa, ba tu esci caușa!”

Să acăsta asi merge cu politică romana ***) din anu în anu; porniri false, neprugugetate, certe copilarescă, nemature, — acestea sunt momintele principali ale ei! —

Dar ore cu memorandulu — ce va face c. Lónyay? — — De buna séma 'lu, va tramește lui Vancea, pentru ca la viitoră alegere de deputati, inavututu cu nouă gravamini, să-lu subterna de nou; în reascriptul seu cu o cale va tramește salutari lui Macelariu și celor doi soci ai sei, descoperindu-li nalta indestulirea sa, pentru stilul vivace alu memorandului!

Er Macelariu si consocii sei, deoarece li place a pactă in ascunsu, să nu se mai planga pen-

*) Pre cătu suntemu noi informati de unu d. carele să fia cetețu acelu memorandu, despre autonomia Transilvaniei să lipsescă în elu ori ce postulatul! — Suntemu altmîntreia pré plecati a crede, că rafinatul de domni de pre langa Lónyay, din adinsu respandescu faime false despre acestu memorandu, cu scopu d'au dispreită dimpreuna cu pre autorii sei naintea națiunei romane! — Red. Alb.

**) Resultatul misterios alu adunării din Alba-Julia — de o parte, corespondintă cea făimătoare din Alba-Julia în „Romania” din București — de alta parte, par că ne-ar constringe să credem că a fostu astăzi; dar presupusă simplitate, o simplitate de copii mici și foră totă experiență, foră totă cunoștință de omenei și de imprejurări, — ni impune totă rezervă. Noi asteptăm să se facă lumina deplina, și — atunci ni vom spune judecăta. De nu se va face curențul lumina deplina, — firesc că acăsta va dă nutrimentul banuelor, ce dejă pretotindeni incepe a se lati și a prinde radacine. — Red. Alb.

***) Pardon! Politică ce nu dă cu bat'a în balta, precum binevolă a sprime cu stată delicateția — amicul nostru Baritiu în „Transilvania”! — La vîțea noastră, la svatul nostru celu mai sinceru și runegat, surdul su fostu marți barbat! Ba de mistificat n-ai mistificat din respoteri și cuvintele și tendinția, și de calumnia inca ne-ai calumnat eu veru! Dideu să li ierte! — Red. Alb.

tru tirană guvernului magiaru; pentru că o pasire ca a loru, o stare amăre de cauza, pururi pote să sufere nitica tirană. —

Astfelui romanii, intielegemu pe majoritatea domnilor dintre ei, — au ajunsu cu politica loru acolo, unde erau pe timpul lui Adamu; și fiindu că acumă, după multe potiniri — nu mai au politică. —

Din adunarea națională franceză.

Promiseram în nrulu trecutu a reproducă momintele principali din siedintă adunării naționale din Versailles, de la 18 nov. n. — Venimur darsa și implini promisiunea, cu atâtă mai vertosu, căci este de lipsa ca lectorii nostri să vădă, cum, în ce limba și în ce ton vorbesce omulu condus de interes particolare, său impetrutu aderintă alu idolului monarchicu, mosiulu ginerariu Changarnier, interlanțele contra epocalor orături ce mărește Gambetta a rostitu la Grenoble, în 24 sept. a. c. — și se vădă, cu ce resoluție și sacra indignație se sprima omulu de convictiune, alu carui scopu este mantuirea, alu carui idealu este ferioarea unui poporu, — betranulu și invetiatulu Thiers.

Generalul Changarnier: „In 10 opt. naintea comisiunei permanente am luat a supr'a-mi sarcină d'ă aduce pre tapetu în adunarea națională, ca lectorile dlu Gambetta în Sa-bandia și Dafina; vinu a-mi implini detorintă. Dideu bunul se va indură de mine și me va lasă să moru, nainte de a fi trecutu cu vederea a face vr'unu bine patriei mele, în cătu depinde de la mine. Ardoreea patriotismului meu me provoca imperativu, a imploră pre dlu presedinte alu Republicei, pe carele atâtă l'am iubitu și-l iubescu inca, ca să deo mană cu majoritatea adunării naționale, spre a combate crescendă audacia a radicalismului. („Forte bine! Forte bine!” în drépt'a, în parte monarchistilor.)

In lungă sa oratiune de la Grenoble, on. d. Gambetta a violat greu acăsta adunantia suverana, a batjocuruit religiunea și a nelinișcuit poporatiunea intrăgă. („Forte bine!” în drépt'a.) Elu a destepatul urile passiuni ale oméniloru. Daca on. d. procurorul de statu nu vă se cera impotrivirea, spre a persecuta pe autorele acestor crime, azi dori, ca celu pucinu agintii poterii, cari in aderintă alu pentru dlu Gambetta, au contribuit la nelinișcirea spiritelor, să fia trasi la respundere.

On. ginerariu Cissey, (monarchistu,) în tocmăi asi de conscientiosu în Cabinetu, pre cătu de eroiu (!) în batai'a de la 18 aug. 1870, (aprobată scomotosa în drépt'a!) ginerariu Cissey i-a datu unu bunu exemplu. Eu sciu că multi vor să asemene banchetulu de la Bordeaux cu cel'a de la Grenoble.

Să asemănău darsa. In Bordeaux on. d. Princetă ne-a invitatu în limba frumosă, (rsu în stang'a, în partea Republicanilor,) spre a ne-năște la Monarchia. Daca on. d. Gambetta se destulă, a glorifică la Grenoble avantajiale Republicei, securitatea, alianțele ce să nu dă, du — ce și dréptu, pre mine nu m'ar fi convertit, dar tocmăi atâtă de pucinu, căsi dlu Princetă, i-asi contestă esserciulu unui dréptu legitimu în acăsta situatiunea provisoria. (Aprobare in drépt'a.)

Eu de multu azi fi uitatu pros'a dlu Gambetta, daca ea nu s-ar predica oméniloru slab, cari sunt aplecati, a consideră volnică radicalilor, de tară; căci în acăsta se cuprinde elatantea cadere a conservativilor la alegerie din urma. Retinerile de la votare numai pentru aceea sunt atâtă de numeroase, pentru că conservativii nu se vedu destulu scutiti prin acestu guvern, pucinu resolutu.

Pentru a linisci pre cei fricosi, întrebănu noi, noi cari suntemu îngrijiti și preocuți: (— „forte bine!” în drépt'a) deoarece guagenta a fi sositu timpulu, de a se despărțe pentru totu de un'a de unu omu factiosu, care e gat'a a resturnă și ruină tōte!

Presedintele adunării: On. ginerariu Changarnier se folosește facia de unu colegu, de expresioni, pe care regulamentul casei și usulu parlamentariu nu le permite. Nimenea nu poate avă vr'unu interesu d'ă se folosi de expresioni, cari potu duce cu totul la alta ceva, de cătu la discusiunea parlamentaria. („Forte bine!”)

Ginerariu Changarnier: Mi-ar pară foarte reu a face neplacere dlu presedinte care posiede nu numai increderea că și simpatia noastră. („Forte bine!”) Densulu asta, că nu vorbesc corectu francescă. Eu dicu deci: a sositu momentulu pentru guvern, ca să se despărțe de

unu colegu ca dlu Gambetta. E multiamitu dlu presedinte? (Risu.)

Presedintele: Eu sum totu de un'a multiamitu, daca oratori se folosesca de spresioni parlamentarie, despre ce eu am detorintă a veghiă. (Aprobare.)

Giner. Changarnier: (continuându) . . . să se despărțe de unu colegu, care e gat'a, a returnă tōte, pentru a reocupă aceea nefasta dictatura, a carei revenire ar ruină Franția pentru totu de un'a. (Aprobare alarmată din partea monarchistilor.)

Presedintele Republicei, dlu Thiers: Domnii mei! Unu semtiu, pe care multi dintre DVostre ilu pricepu, me îndemnă în acestu momentu, a-mi redică cuventul. Voiu vorbi numai pucine; dar am semtiu, că acestea trebuie să fia decidetorie. („Forte bine! Forte bine!”) Marturisescu că forte me dore, a me vedea acă pe acăsta tribuna. Dupa duoi ani de absoluto devotamentu tractatu ca unu omu despre care ati avă dréptul d'ă ve indoi, și carele e nevoie să se dechiară despre principia pe care de patru-dieci de ani crede că le-a practicatu și pe care de duoi ani le esseroita cu cea mai mare energie! („Forte bine! Forte bine!”) Aplause din partea tuturor republicanilor.)

In grele și pericolose timpuri am combatutu eu cu energia doctrinile socialistice-demagogice, cu o energia de mai mare meritu, de cătu ce potu desvoltă astazi, sustinutu de una armata fidela, și de unu guvernamentu devotu. (Scomotu în drépt'a.)

Acuma, după o lungă vietă publică și după acești duoi ani din urma, eu dicu că am dréptul să contă la unele considerații, la covasi respectu, și că dvostre nu aveți dréptul să me provocă necontentu la acăsta tribuna, pentru a me judeca săci ca pe unu... (Aplause vivaci în stang'a. — Sgomotu) pentru a me judea că ca pre unu omu foră principis și nerestolutu, care a destepatul indoială în caracterul meu și în atitudinea sa!

Eu n'am fostu nerestolutu între murii Parisului! Eu n'am fostu nerestolutu acă cătuva luni, candu lucratorii sîstandu-si lucrul și manevră loru luandu unu caracteru amenințătoru, ii-am combatutu cu o energie foră exemplu. Dar de atunci am cugetat că, într'o tiță de sfasiată cum e a noastră, va fi situația timpulu reculegerii și alu moderatiori. („Forte bine!” din partea Republicanilor.)

Eu sum convinsu cumca tiță a cugeta intotomai căsi nime. —

Este o ofensă pentru mine, provocarea d'ă depune o marturisire de credintia politică, marturisirea vietii mele politice de patru dieci de ani. Eu sum aplecatu a aduce acă spiritul de conciliatii; eu am fostu decisu a nu dice nimica, ce ar produce o desbinare; dar deoarece în acăsta situatiune vreti să me puneti, căsi pre unu criminalistu, pre bancă acusatiloru, acăsta nu primescu. (Aprobare in stang'a.) Cuvințele ce ati vră să le dicu aci, măcar cătu de conforme ar fi ele convingerii mele, — nu le voi dice. Daca DVostre vreti ca să fiu judecatu, eu judeca sătierii nu o respingu, ba provocu chiar tiță a-si pronunciat sentința a supr'a mea. (Aclamatiune in stang'a.) Eu, atâtă ca deputat, cătu și ca capu alu regimului, sum pururi gat'a, a me infacișa naintea tribunalului opiniunei publice.

Eu nu me temu de judecată și, eu nu me temu nici de a DVostre. Deoarece vremu una regim tare, trebuie să-lu tractămu în modu demn de elu, era să nu-lu tereim acă ca pre unu suspiciosu și vinovat, pentru a depune o declaratiune de principia. (Aprobare in stang'a.) In veri-ce forma, amicale ori ne-amicale, măti facutu a me sufi pe acăsta tribuna, eu nu voi respunde; viața mea a respunsu, și ambii ani din urma sunt unu respunsu pentru fia cine carele tiene la dréptu și dréptate. („Forte bine!”)

Nu incidentele de la Grenoble e, ce produce acăsta iritatiune, (— aprobare in stang'a,) este cu totul o alta cestiu. Eu credu că în cătuva dile vomu avă ocazia d'ă ne pronunță în acăsta mare cestiu, care vreau că să fie discutată cu moderatiori. Eu astăzi fi dorită să discutem pactul de la Bordeaux, dar DVostre nu vreti. Ati sulevat cestiu de ne-crederă! ei bine, să nu perdemu timpul; (— aprobare in stang'a;) să nu nelinișcim cestiu tță indesertu; noi scium ce vremu și ce cugetăm; să fim deci sinceri: DVostre poteti votă. (Aprobare.) Duoi ani de dile am portat acăsta apesatori sarcina, pe carea din curatul devotamentu o portu și mai departe. (Intrerumperii dix partea monarchistilor.) Cu atâtă

mai reu pentru aceia cari nu vrea să credă. Si eu am cugetat întru mine, că n'am avut dreptu, a provocă din susceptibilitate, o situație pericolosă pentru tiță. Acum că ve indoiți însă întru mine, am dreptul, a provocă o manifestație de incredere.

Eu o ceru foră intăriare. (Aprobare in stang'a.) Deoarece vreti unu regim resolutu, atunci DVostre insi-ve trebue să fiți resoluti. Ve plangeti a supr'a unui regim provizoriu: faceti darsa unu regim definitivu. („Forte bine!” in stang'a.) Daca DVostre aveți fapte mai rezolute, spuneti darsa: ce ati fi facutu DVostre în cestiu naște? Cu bucuria, dar cu îngrijire cedă locul meu acelora, cari dovedescu unu caracteru mai rezolutu, fapte mai eficaci, și vor unu regim definitivu, pre care Franția va vră să-lu accepte. (Aprobare și vivace in stang'a.)

Gener. Changarnier: Mai aproape de cătu dlu Thiers de oră candu fie-care omu trebuie să-si dea sămăna naintea lui Dideu despre darurile ce a primitu, — poterea stejarului nu-mi insufia nici o pasiune mosiéca. (Densulu e de 81 ani, era Thiers, de 77.) Nici odată patriotul meu nu a patimitu ca și acum, candu audfi, că acelă, care totu de un'a pretinsu libertățile necesare, să a mirat, că amicii sei (— risu in stang'a) i punu o simplă întrebare!

Ce cerem noi de la ilustrulu presedinte alu Republicei? Cerem: a ne preferi pre noi, vecinii sei amicii, nouilor, zelosilor, dar forte compromețătorilor sei amicii.

Mai este inca un'a parte curioasă: Persoana cea mai multu interesată în discuție, a tacutu și tace. (Risu in stang'a.) Acelu audace, acelu mare erou care ne ataca și calumnădă din de parte, naintea noastră și plinu de respectu!

Presedintele Republicei: Eu vedu că în acăsta serioasă situatiune nimenea nu vră să ieșă supr'a-si responsabilitatea consecintelor acăstei dile. DVostre nu vreti să oportați; ei bine, eu inca nu! (Aprobare in stang'a.)

Cine și ce a provocat acăsta discuție? Vreti să reprobati faptele mele? Am potutu noi ore face mai multu, de cătu ce am facutu? Demisură. — Credeti DVostre că interpellatiile sunt unu semn de incredere? Eu sciu bine, că acestea sunt adresate, în parte, dlu Gambetta; dar partea ce pre noi ne atinge, conține o ne-incredere. (Strigări: Nu! Nu! — D'ală parte: Da! Da!) Acuma negați, pentru că incepeti a pricpe seriositatea faptei. Este ore incredere, candu dicet, că suntemu nerestuți! Ce! Dupa a vietă plina de lupte contra desordinei, me intrebă că — cari sunt semnămintele și intenționile mele? Cine ore a publicat, în dilele celei mai pericolosă desordini, cea mai audace carte într-o aperarea ordinei sociale? („Forte bine! Forte bine!”) Eu nu sum superat, dar sunu vămatu, și am cauza d'ă me senti vămatu. Dupa cesti duoi ani din urma, indoială insasi și unu actu de ingratitudine. — Era daca n'ati vră să manifestați unu actu de ne-incredere, nimicu nu e mai usioru și simplu, de cătu ce să renunță expresiunea increderei DVostre. Eu nu Ve rog pentru acăsta, căci inca am ambitiunea acăsta (Aprobare vivace in stang'a.)

Eu nu m'am rogat pentru poterea de la Bordaux, și nimenea nu să rogu; căci și a lucrat de incheierea unei păci atâtă de dorare, incătu acelă, cu care am incheiat-o, mi-a disu: „Franția Ti-a încredințat o crudelă misiune, și dintr-o toti francasii DTa singură esci, căruia n'ar fi trebuit să o încrede.” S'a lucrat atunci — de mai multu, a punu capetu insurecție. Am avutu darsa dréptul a speră, că astazi nu me văd transpus în acăsta situatiune.

Am cugetat că e mai bine, a cere articolii organice, de cari avem lipă, de la una adunantă cunoscută, de cătu de la un'a necunoscăta. („Forte bine!”) Acestea sunt intenționile mele, și astfel sunu eu respatitul pentru ele. (Scomotu.)

Nu eu am provocat acăsta perplesitate; eu doresc și Voi provocu pre Voi, cari ati provocă ca să pară; eu pre contă demnității mele n'o potu pară. Tiță a nainte de două săptămâni a fostu în pace și linăscută. (Intrerumperii in drépt'a.)

Da, sunt pasiuni infricosante, eu le cunosc și le observu cu atenție; dar este și una armată eroică, fidèle patriei și numelui legii, casă numelui unui barbatu. Eu sunu sînguru, a posiede devot

de ea, dechiaru naintea lui Ddieu si naintea Europei, că — nu pre mine me poteti invinui pentru acést'a. (Aprobare scomotosa in stang'a.)

Éta, astfelis s'a nascutu crisia in Francia, carea a facutu, de astazi in Europa — tôte imparu leganatòrie, tôte incerte! — Monarchistii din Francia au luat ro'l's comunardilor, nota bene, de temere mare de acesti-a, fiindu că cugetulu nu li e curat!

Diet'a Ungariei.

Pesta, in 25 nov.

Astazi o sepeteana, parlamentul magiaru prin scandalu mare s'a compromis naintea Europei; astazi dupa optu dile, dnii magari s'au incercat sè se reabilitie, sè salvedie autoritatea constitutiunalismului loru prin impacare reciproca intre personele ce au datu scandalu! Ei dar surgintele reului au remas ferea magiara. Chiar passiunile de partida si indignatiunea publica pentru pecatele guvernului, sunt numai pentru unu momentu molcomite.

Dupa formalitatile indatinate, fiindu la ordinea dilei propunerea lui *Korizmics* pentru regulamentu, *Col. Tisza*, primulu oratore opositiunalu, pentru a face posibile o 'impacatiune amica, dechiaru că nu va reflecta la discursulu motivatoriu alu propunutoriului *Korizmics*. Acésta resolutiune a sa l'a costat multa abnegatiune de sine, pentru că *Korizmics* in discursulu seu a critisatu opositiunea intréga. — Observa, că propunerea are tendint'a d'a restringe libertatea de vorbire; acésta insa nu este, nu pote nega — problem'a regulamentului casei. E usioru — dice, a creá unu nou regulamentu de casa, nici odata insa nu va fi cu potintia a suprime prin paragrafi, spresiunile vehemente. Daca e a se evita especulatoriunile patimasie, binevoiesca majoritatea a nu vatemá opositiunea si a-si tiené de principiu moderatiunea. — Oratorele se invioiesce si votédia sì elu pentru esmiterea unei comisiuni spre a revede regulamentul casei, căci acest'a intr'adeveru are multe defekte; propunerea lui *Korizmics* iosa n'o pote primi din dôue cause, adeca pentru că propunerea are sì o parte personala, si pentru că atientesce modificarea art. de lege 4: 1848, care dispune ca regulamentul creatu séu modificat, numai pentru Diet'a urmatòria pote avé valóre. Propunere deci simplu sè se esmita o comisiune pentru revisiunea regulamentului. De altintrelea déca s'ar sterge pàrtile indreptate in contra opositiunei a motiunei lui *Korizmics*, densulu ar fi gat'a a dà man'a de impacare cu partid'a guvernamental, in cátu pentru incidentele lui *Csernátonyi* cu *Lónyay*, reconoscendu că ambele parti au gresit, ambele au vatematu prin portarea loru demnitatea casei.

P. Hoffmann, (din drépt'a,) sub impressiunea discursului lui *Tisza* renuncia la cuventu, daca si cel dupa elu insinuati vor renunciá. — *J. Györfy*, (stang'a,) e gat'a a renunciá la cuventu, daca *Korizmics* va primi a-si retrage din propunerea sa partea personale precum si cea referitoria la art. de lege 4: 1848. (Emotiune generala. Strigari: Siedint'a sè se suspinda pre 5 minute!)

Presedintele suspinde siedint'a; mai multi ablegatii de frunte esu afora si se consulta; ministrii inca tienu sfatu, la care si *Korizmics* ié parte. — Dupa o pauza de diumatate óra, siedint'a se redeschide. In adanca tacere se scóla *Csernátonyi* si cu vóce tremuranda dice:

„On, Casa! In 18 l. c. am avutu nefericirea a dà causa, in contra vointiei mele, la justa neindestulire. Rogu deci pe on, casa, a dà nefastulu incidente uitării.” (Aprobare generale.)

La acést'a c. *Lónyay* respundiendu, si esprime parerea de reu pentru incidentele din 18 nov. si propune stergerea motivarii din propunerea lui *Korizmics*. — *C. Tisza* dechiaru că, daca cas'a va primi a sterge si partea referitoria la art. de lege 4: 1848, elu 'si retrage propunerea. — *L. Korizmics* se'nvoiesce la acést'a si retrage respektivulu pasagiu modificalu si propunerea astfelu, ca sè se esmita o comisiune de 9 carea sè elabore si presente casei cátu mai curendu unu proiectu pentru modificarea regulamentului casei.

La cererea lui *J. Madarász* din estrem'a stanga, se sterge si incisulu „cátu mai curendu” prin ce propunerea devine cu totulu neofensiva.

Cas'a primindu tôte si cerendu incheiera siedintei, presedintele incheia si'dint'a la 1 óra, esindu deputatii dreptei si ai stangei stringeri de mana, cu totulu impacati.

Scurtu estrasu din discoursul

de sambata in 23 noemvre a. c. a dlui deputatu ditale

Ernestu Simonyi,

prin carele si-motivat propunerea pentru o comisiune de siese, spre esaminarea proceduriei guvernului magiaru in acele afaceri finanziari, ce dedera nascere uspiunilor de neonorabilitate a ministrilor.

Dlu E. *Simonyi*, din capulu locului ineditiédia că — nu va sè escite passiunile de partita, si de aceea nici nu va sè polemisidie cu partea contraria, ci — trece de adreptul la obiectu si intréba, că — propriaminte, ce este obiectul discusiunei? Mai de multe ori, — nu numai ca in 18 l. c. ci in modu inca nai aprigu, s'au facutu invinuiri si atacuri, ce se picinuau procedura guvernului in privinta manipularei averilor publice. Acésta e fapa si nu se pote nega. S'a intemplatu acésta in Diet'a si s'a intemplatu si se intempla pe fie-cândi, atât in foile nòstre, cătu si in cele straine — căci, binevoiti numai a ceti foile straine, in cari se scrie despre Ungaria, si intre 10 artici, 9 veti astă, ce tractédia despre acésta tema.

Suspiciunile in generalu sunt indreptate in contra organelor guvernului, pentru procedura loru urmata la esecutarea lucărilor publice si in privint'a midilócelor de comunicatiune; dar sunt indreptate si in contra senguracilor membri ai guvernului. De asemenea nu se pote nega, nici traga la indoilea, cumca suspiciunile s'au indreptat mai a dese ori contra dlui capu alu guvernului, contra contei *Lónyay*. — Cumca aceste acuse, aceste atacuri, aceste suspiciuni surpu si au surpatu dejá védi'a guvernului, au produs in patri'a nòstra o astfel de nemorale stare, carea abia mai asta exemplu in intréga istoria tierii, — cumca vata tema demnitatea parlamentului si sunt spre mare dauna pentru tiéra, — acésta — dorere — inca nu se pote nega. — — Cum vomu poté noi delaturá acestu reu ce amenintia tiéra cu totale perire? — Acésta deci este intrebarea.

Eu credu că, nainte de tôte trebue sè cautam cauza acestui reu, acestoru suspiciuni. Se esaminamu dura cu tota obiectivitatea: óre au ceva temeu aceste suspiciuni, celu pucinu la aparintia? Óre sunt, si respective intemplatu s'au casuri, cari măcar la aparintia ar dovedi, cumca existu unele impregiurari suspiciose, cari pretindu o deslucre mai speciale, pe cari impregiurari, astă precum sunt, noi nu le potem pricpe destul de chiaru?

Sè reprimu a supr'a celor cátu va ani, de candu s'a instituitu sistem'a constitutiunalu d'acuma, si sè urmárimu cu atentiu procedura guvernului in privint'a averii publice.

Mai antaiu s'au redicatu suspiciunile atunci, candu la crearea midilócelor de comunicatiune, concesiunile s'au datu — nu pre calea concurintiei libere, ci pre calea privată, unoru consortia séu individi. A fostu lucru pré firescu, că auseia, cari inca doriau concesiunile, asteptantu óresi-care dobenda dupa ele, au invidiatu pre cei-ce le-au cascigatu, si au povestitu apoi fia-cărui ce a vrutu s'auda, că aceasi intreprindere s'ar fi pututu realizá astă si astă, intr'unu modu mai avantajiosu, cu mai multu folosu pentru tiéra!

S'a intemplatu apoi, că fostu ministru de finantie, dlu *Lónyay*, a substerntu legalatiunei o motiune in cauza a rescumperării podului de feru. Ce a fostu primulu resultatu alu acelei motiuni? A fostu, că actiunile, cari pre atunci aveau unu cursu sub 300 fl. in scurti timpu s'au urcatu la 4—5—600 fl. si că in fine statulul le-a rescumperat cu 690 fl. La rescumperarea acésta u mai intrevenit u altă impregiurari cari au datu indemnui si ocasiune la suspiciunari. Eu marturisescu că, atunci, candu in Diet'a a fostu vorb'a despre acestu obiectu, asi si doritul, ca ministrul-preservedinte actuale sè fia desluclu deplinu: daca elu pre timpulu rescumperării a fostu séu nu — consiliariu administrativ alu societatii? dar elu a spusu numai, cum a ajunsu numele seu in almanachulu de adrese, ér aosea că, fost'a elu séu nu consiliariu directiunalu alu societatii, n'a spus'o chiaru si limpede.

Asiá a fostu si cu cumperarea drumului de feru de la Losoncz. Scim cu totii, cumca actiunile acestui drumu de feru, stateau forte reu, si se poteau cumpera cu 12, 14 si 16 fl. s'a substerntu apoi casei representative proiectulu de lege in care s'a propusu cumperarea amintitului drumu de feru pre sé'ma statului, si resultatulu a fostu că actiunile in data s'au urcatu la 160—168 fl.

Nu ne potem mirá asia dara că ómenii, — (intre instinctele caror este unul — nu nobilu, dar naturalu: invid'a,) a invidatu pre

aceia cari au fostu in positione de a-si vedé urcate actiunile atât de multu, si in urm'a difertieci de cursu a incassá asia de mari dobendi. —

A venit la ronda cladirea de totu felulu de drumuri de feru. S'au claditu drumuri de teru pre spesele statului, si s'au claditu pre langa garantia de interesu din partea statului. In tôte tierile europene, unde pre spesele statului se esecuta lucrari publice in dimensiune mai mare, cùstă usul, că se deschide concurentia libera. La noi, de locu la antaiulu casu, la drumulu de feru Hatvan-Miskolc, s'a delaturat concurentia, si drumulu s'a datu pre sub mana intreprinditorilor, si secretariulu de statu alu ministrului de comunicatiuni d'atunci cu aceea a aperat acésta procedura, că tomai statulu nostru a fostu in stare a cladi mai sfintu drumuri de feru; pre candu, daca socomitul spesele numitului drumu, astămu, că e unul dintre cele mai scumpe diumuri. Dar ori si căte ar fi fostu spesele, atât'a e siguru, că daca concesiunea s'ar fi datu pre calea concurentiei libere, ea n'ar fi datu, precum a datu, cauza de banuele!

A urmatu cestiunea drumului de feru de Fiume. Cladirea acestui drumu legalatiunea propriaminte nici n'a decis'o vre odată, l'a votat numai ca pre unul dintre acele drumuri, cari se vor construi din imprumutul ce-lu va luu statulu, si — legalatiunea nici contractul nu l'a vediutu. Nu acésta este procedura ce trebuie sè o urme guvernele in cauza căilor ferate. Contractele despre căi ferate au fostu si sunt inarticulate in cartea nòstra de legi, si si acésta ar fi trebuitu sè se articule; in totu casulu insa ar fi trebuitu sè se tiparesc si sè se distribue intre ablegati, nainte d'a intrá in vietia.

Daca guvernul nu tiene acésta procedura, apoi veti binevoi a admite că omulu cugatoriu nu se pote feri de cugetulu, că guvernul aci a avutu o intentiune si unu scopu pe cari n'a vrutu sè le comunicice representati ei tierii. Éta, aci e sorgintele suspiciunei; apoi e impossibilu a nu cadé in suspiciune, candu se ase secretu din cauzele publice.

Séu a fostu curatul acelu contractu, — si tuncu n'a fostu cauza ca sè se lucre in secretu, — siu a fostu astfelu, in cátu guvernului s'a temutu că Diet'a nu-lu va aproba, — si atunci n'ar fi trebuitu a-lu validitate. Atât'a stă, că o introrindere realizata in astfelu de modu, dà cea mai basata cauza pentru suspiciunari.

Vinu acu la casulu celu mai scandalosu, caren're psechia nici in acésta epoca a siarlatasarielor. Este oalea ferata orientale. Acésta intreprindere a datu ocasiune unui consortiu a jani, cu permisiunea guvernului, 20 de milion' fl. de la actiunari. Nu este tiéra in Europa unde acésta causa n'ar stă deja naintea tribunalui criminalu, — numai la noi nu stă! Aci nu e verb'a de abusu, nu de negrigintia oficile, e verb'a de aplicarea legilor criminali; aci s'a urmatu o procedura, greu pan si de credintu! S'a constituitu unu consortiu, propriaminte nici nu consortiu, — ci la reconedarea guvernului — ce e dreptu ou incu'ntarea legalatiivei, dar pre responsabilitatea sa, s'a datu concesiunea cutarui angl, cu numele *C. Waring*, pre langa garantia de interesu. Că ce a sciutu guvernul despre acestu *Waring* si tovaresi sei, — nu sciutu, atât'a issa sciutu, că atunci, candu elu a cascigatu aici concesiunea de 70 de milione fl. — in patri'a sa n'a avutu creditul de cátu de căteva mil. Că sciut'a guvernul tôte aceste impregiurari, că starut'a guvernul a sciriof, cine si ce este acestu omu? — despre aosea n'am cunoscutia de feliu; atât'a insa e siguru, că alegerea a fostu forte nefericita; pentru că acelu omu a fostu vestit u numai in Europa, ci in tôte lumea, că pretutindeni unde a inceputu drumuri de feru, le-a gatau numai pre diu-meate si inselându pre actiunari, a luat'o la sunatos'a!

Acestu omu capetandu concesiunea, dejá 10 dile mai tardu a vindut'o unui consortiu de baroari in Viena; ou acestu consortiu elu a inceputu unu contractu, pe care cine-lu ceteșe, la prim'a privire vede, că e inselatiune publica, că e facutu pentru jafuirea actiunariilor. Acestu contractu insa dupa lege a trebuitu sè se accepte de catra societatea ce se va infintă. S'a si stipulat in cátu punctu alu contractului, că acest'a are a fi primitu foră nici o schimbare de catra actiunari si consiliulu directiunalu. Da; actiunarii insa nici o data n'au fostu conchiamati, precum dispune legea, ci pentru primirea acelui contractu — s'a constituitu

unu consiliu directiunalu, dintre ai cărui membre — dorere, forte multe sunt representanti in acésta casa; consoliulu deci a conchiamatu pre acésti dni la conferintia privata si li-a disu: „Dloru! Noi vremu sè ve insinuam la guvern, ca pe consiliul directiunalu; dar acésta nu potemu face altintrelea, de cátu daca Dvóstre primiti acelu tratatu de la Paris; — ve intrebàmu deci: primiti acésta séu nu? Beneficiile vor fi cutari, diurnele vor fi multiamtiorie. — Aceste dni apoi si-a datu sé'ma cu consciintia, si au primitu, motivandu-si otarirea cu aceea, că consiliulu directiunalu a avutu incredere in intreprinditori, — adeca in fratii *Waring*, (ilaritate in stang'a,) pentru că guvernul magiaru, carele la concesiunarea unei intreprinderi publice atât de importante ar trebui sè se informeze in detaliu despre caracterul si referintele concurentilor, — prin darea concesiunei a dovedit prealabilmente incredere! (ilaritate in stang'a.)

Asiá dara, consiliulu directiunalu incrediindu-se in inspectiunea guvernului si cumca acest'a nu va dà unor veniture de ómeni, o concesiune atât de importante, a acceptat acelu contractu, pe care l's substerntu inaltul guvern. Inaltul guvern dintru inaltimessa, (ilaritate,) nici pana astazi n'a revedutu inca nimica. Nici n'a disu că-lu aproba, nici că nu-lu aproba; a aprobatu ina-totu dispusetiunile consiliului directiunalu, pe cari acésta le-a efectuat pre temeliu contractului; a permis si incu'ntarea spesarea celor 52 de milioane si căte-va sute de mil de fl. ale actiunariilor; a permis si — celu pu-cinu tacendu, aproba, că drumulu de feru a remas necladit, si acuma ér vinu a jafui de la actiunarii vr'o 20 de milioane! (Asia el in stang'a.)

Acésta cestiune in sine luata e atât de importante, incătu eu insu-mi, daca nu se va apucă de ea altul mai dibace decâtua mine, mi voi tiené de detorintia a o substerne casei acésta cestiune, si a-i cere dispusetiunile necesarie in acestu casu specificou. Dreptu aceea acuma me marginesc numai la căteva mominte. Nu voi tratá cestiunea intréga, ci numai atât'a cătu afu de lipsa pentru ca on, casa sè scia, in ce modu s'au manipulat banii.

Actiunarii si possessorii de prioritate au depus in argintu sum'a totale de 52 mil. si căte-a sute de mil de fl. — Agiuu argintului atunci a fostu 20%. Din acesti bani s'a platitul pre sé'ma capitalului pentru cladiru 52.500,000 fl. in bani de hârtia. Agiuu fiindu 20%, difrenti'a a fostu de 11 mil. Aceste 11 milioane le-a bagatu cine-va, unul séu mai multi — in punca (ilaritate in stang'a.) — Acésta nu e suspiciune, pentru că tôte cele dise sunt fapte, pe cari ori cine le pote eti din reportulu consiliului directiunalu.

Oratorele citidă apoi mai multe date si casuri speciali referitorie la manipulatiunea averii publice, date si casuri despre cari numai cei orbiti de spiritulu de partita se potu indoi că ar dà destula si intermitenta cauza d'a invenitul pre guvernului actual, pentru resipirea averii statului, si numai surdii si orbii mai potu dice că, in butulu acelui derimatòrie si necontestabile date guvernului actuale e curatul la mani si la constrictia.

Multi afirma — dice *Simonyi* la fine, că esmiterea unei comisiuni parlamentarie, precum ceru eu in proiectulu meu de resolutiune, pentru revisiunea tuturor acelor cestiunilor, e identica cu punerea sub acusatiune a guvernului. Me rog de iertare, acei dni nu pricepu de felu procedur'a de dreptu. Binevoiti a frundari istoria constitutiunalismului in cele mai vecchi tieri constitut. d. e. in Anglia, si veti astă cumca de basa a punerii sub acusatiune a ministeriului său a singuracilor membri ai acelui, totu de un'a a servitul reportulu comisiunei esmisse de catra parlamentu. Dar nu numai pentru acusaerea guvernului e necessaria investigatiunea, ci pentru ca sè cunoscemu sistem'a urmata pan'acuma, pentru ca astfelu, daca vomu astă de lipsa, s'o schimbămu eu alt'a. Aceia dara cari dicu cumca eu a priori vreau a judecă guvernul de vino-vatu, afirma o absurditate.

ECONOMICU.

Aretare lunaria despre „Albinu,” institutu de creditu si de economi.

(Resultatele operatiunilor in octobre 1872.)

I. Reuniuni de creditu. Cu finea lui septembrie a fostu in legatur'a reuniunilor de creditu 1479 participant, cu un creditu totalu de 135,072 fl. 50 cr. — Membri nuoi au in-

trat în luna octombrie 52, cu creditu acordat preste totu de 4350 fl; prin urmare în luna octombrie s'a afiatu cu totalu în cuprinsulu reuniunilor 1531 participanti cu unu creditu folositu de 139,422 fl. 50 cr. În decursul lui octombrie au repasit 2 participanti, ér din capitalele imprumutate s'a respunsu 912 fl. 50 cr; astu-modu cu 31 octombrie remanu în legatură reuniunilor cu totalu 1529 participanti, cu unu creditu preste 138,510 fl.

Fondul de garantia alu participantilor cu 31 octombrie a fostu de 26,620 fl. 50 cr.

II. Deposite. Sum'a totala a depisitorilor (inlocărilor in cass'a de economii) cu finea lui septembrie a fostu de 22,275 fl. 36 cr; in decursul lunei octombrie s'a mai depusu 3871 fl.; deci totalul depositelor in octombrie a fostu de 26,146 fl. 36 cr. Din acestea s'a redicatu in decursul lui octombrie 2582 fl; prin urmare starea totala cu incheierea lui octombrie e, de 23,564 fl. 36 cr.

III. Escomptu. Starea portofoliului cu finea lui septembrie a fostu 75 bucati cambie, in valoare totala de 31.988 fl. In decursul lui octombrie s'a escomptat 70 bucati in suma totala de 37.202 fl. 80 cr. astu modu starea totala a ramului de escomptu in octombrie a fostu 142 bucati cambie, in valoare totala de 60,190 fl. 80 cr. Din acestea s'a rescumperatu si reescomptat in luna octombrie 43 bucati, in suma presta totu fl. 30,958: prin urmare starea portofoliului cu 31 octombrie a fostu de 99 bucati cambie, in valoare totala de 38,232 fl. 80 cr.

Denta, 11/23 novembrie 1872.

Onorabila Redactiune! Comisiunea delegatiunala romana pentru comunele mestecate, s'a pus dejă in coartingere cu cea serbesca a IV. si operatiunile in privint'a despartirei si respective impacatiunii pe cale amica, in catu privesc pre romanii din protopresbiteratul Ciacova, s'a si inceputu inca din 1/13 noembrie a. c. Dati-mi voia a nota aci pre scurtu rezultatul acestorui incercari.

Mai antai s'a inceputu pertractarea de impacatiune in Ciacova si rezultatul pertractarilor seu pactarilor de dous dile este, că romanii s'a invoiu a primi in partea loru una casa bisericesca, scol'a si o desdaunare de 4000 fl. v. a. precum si tota obligatiunele romane din cass'a bisericesca in valoare de circa 800 fl. v. a. Asemenea mai cade pe partea romanilor 1 1/2 sessiune parochiala, 1 1/2 locu parochialu intravilanu pentru casa, — mai remanendu si pamentul scolaru intr'unu complessu de 4 1/2 jugere, in eschisiv'a proprietate si posessiunea romaniloru.

In Tovladia s'a recunoscutu de avere comună a ambelor parti: biserica, pretuita in anul 1866 la 10.000 fl. v. a. scol'a, pretuita totu atunci la 400 fl. v. a. duoue sesiuni parochiali intregi si patru jugere de pamentu scolaru. Romanii aci facu majoritatea, era serbi numai una a patra parte din locitorii. Si asiā avea comuna s'a impartit astfelui, că romanii au luat in partea loru biserica, era serbi scol'a, avandu acestia se mai primesca desdaunare pentru biserica, in decursu de cinci ani, o sum'a de 3.700 fl. v. a. in rate anuale, si pana la solvirea ultimei rate se folosesc in comunu biserica in asia modu, că in duoue septemani un'a dupa alta servitiu divinu se se celebrede in limb'a romana, amintindu-se in rogatiunile liturgice episcopulu romanu, era totu in a treia sepiemana, in limb'a slaviana. Cele doue sesiuni parochiali si pamentul scolaru s'a imparatit egalu intre ambele parti.

In Fosenu au cesu romanii serbilorui biserica, fiind mica si vechia, primindu densii in partea loru scol'a ou loculu internu si cu pamentul scolaru si unu locu destinat de comuna pentru sidirea unei biserici romane noue. Utensilele, vasele sante, si celealte obiecte bisericesci, cari se afla in duplu, s'a invoiu ambele parti se le impartiesca intre sine egalu, ca si cele doue sesiuni parochiali. Capitalul bisericescu in suma de peste 13,000 fl. v. a. s'a imparatit proportionatul dupa numerulu sufletelor, cari facu la romani peste sese-spre-dieci, era la serbi peste cinci sute.

Aci comisiunea romana a luat remasubu nu de la comisiunea a IV. serbesca, ducendu cu sine cele mai placute suveniri despre barbatii acestorui comisiuni, cari s'a portat in unu modu cu totalu loiosu si corectu in afacerea acestor comuna si au intempinat pretensiunile juste ale romanilor cu multa bunavointia.

(Apoi mai dica cineva, că romanii nu sunt recunoscatori, unde au causa — cătu de cătu! Redact.)

Amintescu, că in fiecare din aceste comune, pertractarile au durat cu duoue dile si asiā era determinata d'la de 7 noiembrie pentru incercarea despartirei romanilor de serbi in comun'a Denta. Comisiunea serba a II. cu carea aveau de a face tréb'a aci, a mutat inca terminulu de pertractare pe 10/22 nov. Negotiatiunile s'a inceputu inca de ieri si partile imparu a se apropiā. Romanii sunt plecati a cede biserica serbilor pe langa o desdaunare de 16,000 fl. v. a. si unu locu pentru zidirea unei biserici romane. Acestu locu mai face diferinta intre ambele parti.

Speram că se va delatură si acesta greutate si că si aci va succede a complană diferinte si a face o impacatiune fratișca. — O mai ajuta, a impiedecă si ingreuiā desfacerea de lucruri, cari trebuie desfacute, căci sunt intre interesulu ambelor parti. — M. J.

Temisiöra, in noiembrie 1872.

Onorabila Redactiune! In nrulu 84 a Albinei, 40 (?) de invetitori se vaierai in tanguescu amaru a supr'a mea, pentru că unii am deschis scol'a de la S. Ilie, pre séma conferintei loru, tienute in 29 septembrie a. c. Fiindu că acei dd. invetitori au mistificat starea lucrului, me semtiesou indatoratu, faca de onor. publicu a dă desluciri.

Adeveratul că nu li s'a deschis scol'a pe-tru conferintia.

Causele inse sunt:

De repetite ori au tienutu dd. invetitatri — nainte d'acēst'a — conferintie si convenirin causele loru, in scolile nostre; nici o data in decesii nu s'a tienutu strinsu de obiectu, ci pe adesea au facut acte nepermisibili contra superioritatii scolelor, — nu in contra mea, ci chiar in contra dui inspectore scolaru; Infiernu si columnatiu in diferitu modu, — dreptu ori pe nedreptu, — nu oceredeti, — destul că in scola!

D'asta data dd. invetitori au decisu insine a tiené conferint'a loru in scol'a citta, dara n'au afiatu cu cale si de cuviintia, ce se fia incunoscintiatu despre acēst'a pre d'la inspectoru scolaru ca supraveghitorulu scolelor, si se-i fia cerutu permisiunea, crea — sum convinsu, că nu li s'ar fi denegat. Pre mine ca pe directorele localu, asemenea u'm'au incunoscintiatu. Deci nu e mirare că — nu li s'a deschis scol'a; căci — precum limesc scie, — celu ce e responditoriu pentru scol', este responditoriu si pentru cele ce se inempla in scola.

Abia dupa ce intielesera că nu se va deschide scol'a, abia atunci afilara necesariu a cere ingaduiint'a dui inspectore. Era n'prediu'a conferintiei; dui inspectore m'a inarcinatul intada si li permite intrarea in scol'; dar pre langa conditiunea: d'ca presedintes Reuniunei va promite că nu se vor abate de la obiectu. Presedintele inca n'a voit a pomite, ci in 29 sept. fiindu adunati se tienă conferint'a, prin o deputatiune cerura invoieea lui inspectore scolaru. Li s'a datu; dar domnifele loru se aratara superbi, si nu primira ci tie-nura conferint'a — unde li placă.

Atât'a este totulu; ast'a-e persecutiunea crancena din partea nostra. Tote cele lale sunt, din partea duii corespondinte — inventuni de tote dilele, fora temeu si valoare.

Se pote că supraveghitorii scolului ar fi asteptat neci măcar incunoscintiaru invetitorilor; de asta data inse — nu se pote, precum si in venitoriu, — se ne acuse dd. invetitori, — nu se va pot, sciindu că dd. invetitori nu tienu in vedere consideratiunile c'atra superioritatea loru. De alta parte, nici c' este de lipsa a se cede scolile pentru compoturi contra superiorilor; căci acelea unde se plănuesc, se potu si face si incoronă, si se d' potrivesc mai bine. I. E. Tîranu, directorul localu alu scoliloru.

Varietati.

(„O intercalatiune.“) ni se tramite de publicat din Ciacova, catra on. Delegatiune congresuale in causele de despartire ierarchica, — intrebandu-se acēst'a: — „are cunoscintia si cum scia justifică, că dlu J. Bartolomeu foră nici unu dreptu si titlu, partecipă la pertractarile de despărtire in Ciacova?“ — Noi credem a fi de prisosu, se publicam intréga acēst'a intercalatiune, d'alta parte credem a-i

pot'adauge din parten'i simpl'a deslucire, că — déca dlu Bartolomeu s'a infacișat din zelul natiunalu confesiunalu; déca elu a fostu primul la svatu si cu luminele sale a facutu bine, a naintatu caus's, apoi i suntemu detori cu multiamita, fora a-lu intrebă de titlu si dreptu; ér déca ar fi causatul vr'unu scadimentu, vr'o dauna, seu striciatiune, seu s'ar fi infacișat pentru vr'unu folosu seu cascigu personală, apoi — l'am desavu si respinge. —

(Fratele „Telegr. Romanu“ din Sibiu,) asiā se vede că ér are o superare pre noi seu pre cineva aproape de noi! Deducem acēst'a din duoue aparitiuni in nrulu sei de joi-a treuta, intru carele reproducendu articululu nostru despre primirea fondurilor din Carlovetsi, c'etăda de surginte pre „Lumina“ in locu de „Albina“, ce — noi nu-i luânu de felu in nume de reu; dar alt'a: Elu la puntulu, unde se dice că sum'a de 300,000 fl. cu interesele de la 1. iuliu 1871 s'a urecatu la 323,200 fl. face sub *) nota: „Dar de la 1865 pana acum, cătu se redică? Atunci eră tradire primirea unei sume ca cea din susu, astazi ea este vertute!“

Reflectam pre dlu Redactore, că este pecatu a vorbi despre lucruri cari ni sunt straine, si a face atacuri in ventu, vrendu a isbi — nu scim in cine! Nici n'am auditu seu cettu, ca cineva se fia disu seu scrisu, că la 1865 primirea — nu de 300.000 fl. cari nu se oferiu de felu, ci se pretindeau de romani, — s'ar fi tacatu de tradare, nici că primirea acuma ar fi vr'unu meritu! — La 1865 ni se ofera de serbi 250,000 fl. si acēst'a suma nici unul dintre representantii romani, nici chiar Esc. Sa Metrop. Siaguna, nu s'a invoiu a o primi; ér la 1871 tocmai titlu intereselor de la 1865 s'a acordat in locu de 250,000,

300,000 fl. — Dar se fiumu drepti, si se nu perdem din vedere constelatiunea politica si sperantile nostre natiunali de la 1864/5, si cele de astazi! Si in fine se mai consideram si aceea, că, déca la 1865 primiamu 250,000 si de atunci, dar mai vertosu de la intrarea in vieti' a constitutiunale a administratiunie nōstre bisericesci, incepeam a ni acoperi lipsele din acestu fondu, — cătu ore era acel'a astazi? Essiste ore probabilitatea, că ar fi ajunsu cifra de 323,200 fl.? — Noi credem că — nici de cătu! — De multe ori este bine a nu avé bani, căci déca suntemu economi buni, precum forta totala indoiel'a suntemu, apoi — ne retinem si la preliminare si la spesare de sume mari; dara se mai scia si aceea, că tocmai lip'a de fonduri a fostu motivulu pentru care noi in Dieta si diu sinode am cerutu, si pentru carele ministri a acordat ajutoriu de la statu. — Se dămu multiamita Domnului din ceriu, că ne-a ajutat, de am ajunsu si unde suntemu cu fondurile! Ér — fratele de la „Telegr. Romanu“ se — nu se supere pre noi, că — nu i-am facut nemic'a.

** (Anecdote despre unii deputati dintr-o Dieta bresi-care.) Unu d. deputatu, j'arinte alu patriei, firesce guvernamentalu, căci cei din stang'a sunt dusmani ai patriei, — ambla candu i vine placerea la siedintie, mai desu — la birtu, si de multe ori se plimba — pe spesele altora — si pre a casa, de parte la tiéra; ér candu careva alegetoriu seu cunoscutu lu intrebă: cum este, de despre elu nu se ceteșe chiar nemic'a in reporturile de la dieta? elu respunde cu gravitate: „Hm! N'ati cettu adese ori in reporturi: „mare egomotu in drépt'a! Vedeti, a colo sum si eu.“ — Numai se nu credea vre-unu stimabilu cetitoriu, cumca acēst'a anecdata ar fi o alusione la pop'a Alecsa, reprezentantele clorului nostru din — de Ddieu scut'a eparohia a Caransebesului. D'omne feresce! —

,Cine e celu colegu de colo?“ — Asiā intreba intr'o siedintia a unei Diete — unu maluvelu pre vecinul seu, despre unu alu treilea, a carui prăsta figura si tienuta, de căteva septemani totu mereu i-a batutu la ochi. Intrebatalu respunde: „Este ortaculu, pre carele ni l'a adusu parintesculu guvernui, cu multe si grele sacrificii, in loculu contrariului nostru de mōrte de din colo, celu ce atâta de multu ne căraia si necagid.“ — „Ah!“ reflectă intrebatorul: „parintesculu guvernui, ca se ne scută de atacurile contrarie, ne incurjura cu boi!“

„Nu,“ — incheia colalaltu, „ci parintesculu guvernui ni a datu in acestu casu in locu de unu omu reu, unu bou bunu!“ — (Unu d. clericu absolutu P. St. de confesiuni rom. gr. cat.) ni adresă „O voce catra mai marii dieceselor romane,“ f'ora diferintia de confesiune, alu cărei voci scurtu cuprinsu este

ca concursele ce se publica pentru implinirea parochielor vacanti, pentru orientarea publicului si a nume a individilor reflectatori la atari posturi, pururi se cuprinda expresu confesiunea de care se tien acelle posturi. Noi, candu luânu spre notitia acēstă dorintia, din alu nostru punctu de vedere nu potem a nu ofă: De ar dă ceriul să incete — nu numai in Concuse, ci in tota vieti' a nostra publica si privata — diferintia confesiunale! Ér pre cătu acēst'a in momentu din cause neaternatice de la noi — mai sustă: — de-ar ingrigi mai marii ambelor biserice celu pucinu de astfelui de uniformitate a institutiunilor lor si calificatiunilor personali, in cătu — la imprimirea posturilor si functiunilor se nu mai face lipsa a avé nici o consideratiune de diferinta confesiunale! —

Nr. 24 deleg. — ad 506 VI.

Stramutarea terminelor de pertractare a causei de despartire ierarchica in comunele mestecate din diocesa a Versietiului!

Cu reducere la inscripțiile publicate in nrulu 88 alu Albinei sub datulu 6/18 noiembrie a. c. Nr. 22 deleg. ad 504 I. se face cunoștința celor interesati: că la intrenirea onor. comisiunii delegatiunale serbe, — din cauza serbatorii „St. Nicolae“ ce cade tocmai pre d'la terminului desfisutu, — si carele serbatoria credintosii poporenii din comunele mestecate banatice o serbedia de patronulu casei, — termenele ce s'a fostu desfisutu se stramută estu-modu:

1. In comun'a Marcovestiu pre 27 si 28 noiembrie.

2. In comun'a Jabuca pre 29 si 30 noiembrie.

3. In comun'a Margita-mare pe 1. si 2 decembrie a. c. st. v.

Ce se atinge de comunele mestecate Gaiulu-micu si Denta, se observa: că acēstă comune au remas in creditintatea comisiunii a III. delegatiunale, carele in dilele acestorui va tine pertractarea; — astfelui dura subscrise a comisiune nu-si va estinde activitățile si a supr'a autorului comune mestecate din partile diocesei Versietiului, — unde pana acum nu s'a efectuat pertractarea. — Aradu in 12/24 noiembrie 1872.

Andrei Papp, protosincel, conducătorul comisiei, Petru Petroviciu, asestoru-referinte comisiorul si membru alu comisiuniei.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a gr. or. Armenisiu, protopresbit. Caransezbului, se publica concursu pana la finea lui noiembrie c. vechiu.

De dotatiune a acestei parochii, in locu de biru si de biroul stolaru de preste anual a stipulat o lefa anuala de 200 fl. v. a. pre langa sesiunea de pamentu estravilanu, de 34 de jugere.

Doritorii de a ocupa acēstă parochie, au si tramite suplicile loru indiestrate cu totu documentele recerute de statutul org. si adresata comitetului si sinodului parochialu, prii protopresbiterulu districtual.

Armenisiu, in 2 noiembrie 1872.

1—3 Comitetul parochialu.

Concursu.

Necompetiendu de cătu numai unu recente pentru postulu de capelanu in comună Giulezeu, protopresbiteratul Ciacovei, cutiu Torontalului, prin acēst'a se deschide concursu de nou.

Dotatiunea acestui postu e:

1. a trei'a parte din sesiunea parochiala
2. dumetate din totu venitele si din birul parochie.

Doritorii de a ocupa acēstă postu sunt poftiti a si tramite recursele instruite amesturato statutului organicu, comitetului parochialu in 21 noiembrie a. c. cal. vechiu, in cadrul va fi si alegerea.

Giulezeu, 31 octombrie 1872.

3—3 Comitetul parochialu.
In contilegere cu dlu administratorul protopopescu.

Concursu.

Pentru a două parochii vacante, in comun'a Brebulu, protopopiatul Caransezbului se publica concursu cu terminu pana la finalul lui noiembrie c. v.

Em